

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/224/2021
Identifikačné číslo spisu: 2517200334
Dátum vydania rozhodnutia: 27.04.2022
Meno a priezvisko: Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:2517200334.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne EOS KSI Slovensko, s.r.o., IČO: 35 724 803, so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, zastúpená splnomocnenkyňou Remedium Legal s.r.o., IČO: 53 255 739, so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, proti žalovanému F. X., bývajúcí H. L. E., o zaplatenie 6.659,24 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 4 Csp 11/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 31. marca 2021 sp. zn. 26 CoCsp 60/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Piešťany (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 25. októbra 2019 č.k. 4 Csp 11/2017-157 zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala od žalovaného zaplatenia sumy 6.659,24 eur s 8,05% ročným úrokom z omeškania zo sumy 4.200,- eur od 24. októbra 2015 až do zaplatenia (výrok I.), žalovanému náhradu trov konania nepriznal (výrok II.). Uviedol, že vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že dňa 17. septembra 2012 uzatvorila banka - Q. Q.T. T..Q., B. (ďalej len „Q., a.s.“) so žalovaným zmluvu č. XXXXXXXXXXXX (ďalej len „Zmluva“) a poskytla žalovanému peňažné prostriedky, pričom podmienky čerpania peňažných prostriedkov, podmienky ich splácania, podmienky pri neplnení zmluvných povinností a ďalšie náležitosti boli upravené v Zmluve a vo Všeobecných obchodných podmienkach. Zo zmluvy o postúpení pohľadávok č. XXXX/XXXX/CE zo dňa 23. októbra 2015 súd prvej inštancie zistil, že banka Q. a.s. ako postupca postupovala na žalobkyňu ako postupníka pohľadávky voči klientom, ktorých zoznam je uvedený v prílohe 1 Zmluvy. Z listiny označenej ako príloha 1 k Zmluve o postúpení pohľadávok nebolo možné zistiť kto a kedy túto listinu vyhotovil. Z oznámenia Q. a.s. o vyhlásení mimoriadnej splatnosti z 30. septembra 2015 okresný súd zistil, že banka mala oznámiť žalovanému vyhlásenie o mimoriadnej splatnosti ku dňu 29. septembra 2015 a to vo výške 6.588,79 eur a vyzývala žalovaného na uhradenie sumy do 15 dní. Súd prvej inštancie dôvodil, že bolo na žalobkyňu, aby preukázala splnenie podmienok uvedených v § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z.z. o bankách (ďalej len „ZoB“) na platné postúpenie pohľadávky, teda v tomto smere stihalo žalobkyňu dôkazné bremeno, ktoré však neuniesla a napriek výzve súdu nepreukázala, že banka

pred postúpením pohľadávky žalobkyni postupovala voči žalovanému v súlade s § 92 ods. 8 ZoB. V spore nebolo preukázané splnenie kumulatívnej podmienky, za ktorej bolo možné pohľadávku postúpiť žalobkyni a síce doručenie výzvy na plnenie a uplynutie lehoty 90 dní od doručenia výzvy žalovanému na splnenie čo i len časti záväzku voči banke. Pretože nebolo preukázané, že došlo k platnému postúpeniu pohľadávky Q. a.s. na žalobkyňu, z tohoto potom vyplynul jediný možný záver a to, že žalobkyňa nie je aktívne vecne legitimovaná. O trovách konania okresný súd rozhodol tak, že v konaní plne úspešnému žalovanému prislúcha náhrada trov konania, táto mu však nebola priznaná, keďže mu žiadne trovy nevznikli (§ 255 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 31. marca 2021 26 CoCsp 60/2020 potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 CSP žalobkyňou napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie. Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (§ 396 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1 a 2 a § 255 ods. 1 CSP, vid' tiež uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2018, sp. zn. 7 Cdo 14/2018). Uviedol, že v konaní bolo pre rozhodnutie vo veci podstatným, či žalobkyňa má aktívnu legitimáciu na vymáhanie v žalobe uplatnenej pohľadávky voči žalovanému. Súd prvej inštancie postupoval preto správne, keď sa prioritne zaoberal otázkou aktívnej vecnej legitimácie žalobkyne. To či bude žalobca v spore úspešný, závisí totiž od toho, či je účastníkom hmotno-právneho vzťahu, z ktorého vyvodzuje žalobou uplatnený nárok. V danom prípade po preskúmaní obsahu spisu aj odvolací súd dospel k záveru, že žalobkyni sa nepodarilo preukázať jej aktívnu vecnú legitimáciu, keď síce predložila zmluvu o postúpení pohľadávok z 23. októbra 2015, nepreukázala však splnenie zákonných podmienok pre postúpenie predmetnej pohľadávky pôvodného veriteľa Q., a.s., Bratislava voči žalovanému ako dlžníkovi. V uvedenom smere odvolací súd poukázala na znenie ustanovenia § 92 ods. 8 ZoB a jeho rozbor aj v kontexte judikatúry súdov (vid' rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19 Co 177/2014, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1 Cdo 147/2017). Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie bol toho názoru, že doručenie a ani odoslanie inej výzvy než výzvy z 30. septembra 2015 (zn. Oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti) žalovanému žalobkyňa v konaní nepreukázala. V tejto výzve právna predchodkyňa žalobkyne (banka) uvádza, že nastal prípad porušenia v zmysle bodu 8.1 písm. a/ Produktových obchodných podmienok pre hypotekárne a splátkové úvery a banka vyhlásila mimoriadnu splatnosť pohľadávky ku dňu 29. septembra 2015 vo výške 6.588,79 eur, vyzvala žalovaného na úhradu dlžnej sumy do 15 dní. Tento list bol podľa žalobkyňou pripojenej doručky zrejme doručený žalovanému 5. októbra 2015 a Zmluva o postúpení pohľadávok, ktorou banka mala postúpiť pohľadávku voči žalovanému žalobcovi, bola uzatvorená medzi bankou a žalobcom už dňa 23. októbra 2015. V danej veci teda nebola splnená podmienka uplynutia lehoty 90 dní od doručenia výzvy žalovanému určená na splnenie čo i len časti záväzku dlžníka voči banke (§ 92 ods. 8 ZoB). K námietke žalobkyne, že ustanovenie § 92 ods. 8 ZoB upravuje výnimky z bankového tajomstva a nie je podmienkou pre platné postúpenie pohľadávky odvolací súd uviedol, že cieľom dotknutého ustanovenia bolo sprísnenie pravidiel pre postúpenie pohľadávok bánk zo spotrebiteľských úverov, napriek zaradeniu tohto ustanovenia do štrnástej časti právneho predpisu s názvom bankové tajomstvo, pričom podmienky platného postúpenia pohľadávky banky a podmienky možnosti prelomenia bankového tajomstva, sa vzájomne nevylučujú, naopak prekrývajú sa. Záverom odvolací súd konštatoval, že v spore niesla žalobkyňa dôkazné bremeno preukázania naplnenia zákonom stanovených podmienok pre postúpenie pohľadávky podľa § 92 ods. 8 ZoB, ktoré však neunesla a v dôsledku toho bola žaloba súdom prvej inštancie dôvodne zamietnutá, pre nedostatok vecnej aktívnej legitimácie žalobkyne v konaní.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie s tým, že súd prvej inštancie ako aj odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnili uskutočniť v súdnom konaní jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Dovolateľka vyslovila presvedčenie, že žalovaný v priebehu konania uznal nárok uplatnený žalobkyňou, v ktorom smere poukázala na jeho písomné podanie zo dňa 31.07.2017. S obsahom tohto podania ako aj s návrhom žalobkyne na vydanie rozsudku pre uznanie podľa § 284 CSP sa sudy nižších inštancií vôbec nezaoberali a v dôvodoch svojich rozhodnutí nevysporiadali, ich rozhodnutia sú preto nepreskúmateľné. Vyčítala súdom v základnom konaní porušenie ustanovenia § 295 CSP v spojení s § 151 ods. 1 CSP, pretože rozporovali jej skutkové tvrdenia (nepretržité omeškanie

žalovaného po dobu dlhšiu ako 90 kalendárnych dní), hoci ich žalovaný nepoprel a mali byť považované za nesporné. Zároveň si nevyžiadali a nevykonali dôkazy na preukázanie pravdivosti tvrdení žalobkyne, ktoré sami spochybňovali a na základe tohto nesprávneho procesného postupu napokon zamietli jej žalobu pre neunesenie dôkazného bremena. Týmto spôsobom ohrozili dobrovoľné plnenie dlhu žalovaným spotrebiteľom a ochrana spotrebiteľa je v tomto prípade zo strany súdov iba zdanlivá. Poukázala pritom na právne závery obsiahnuté v rozhodnutiach viacerých krajských súdov. Ako ďalší dovolací dôvod žalobkyňa uviedla ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Právnu otázku, ktorá je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP) - a to výkladu ustanovenia § 92 ods. 8 ZoB v otázke, „...kedy (akým momentom) sa dlžník dostane do omeškania so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke v zmysle uvedeného ustanovenia...“ dovolateľka formulovala s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 92/2018 a sp. zn. 7 Cdo 26/2017. V prvom menovanom rozhodnutí najvyšší súd uzavrel, že „...omeškanie dlžníka s plnením čo i len časti peňažného záväzku voči banke (a tým aj plynutie lehoty 90 kalendárnych dní v zmysle ustanovenia § 92 ods. 8 ZoB) nastáva až dorúčením výzvy banky...“, zatiaľ čo v druhom menovanom rozhodnutí najvyšší súd uzavrel, že „...omeškanie dlžníka s plnením čo i len časti peňažného záväzku voči banke je druhou podmienkou uvedeného ustanovenia, nezávislou na výzve banky, t.j. omeškanie dlžníka nastáva okamihom, kedy dlžník prestal plniť svoj záväzok voči banke spôsobom, na ktorom sa s bankou dohodol“. Z týchto dôvodov navrhla napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie.

4. Žalovaný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolaťka prípustnosť svojho dovolania vyvodzovala v prvom rade z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 ods. 1 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

9. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných

procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa, tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

11. V danom prípade dovolateľka v súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f/ CSP namietala predovšetkým nesprávny procesný postup súdov oboch inštancií spočívajúci v tom, že napriek splneniu procesných podmienok v spore súd prvej inštancie nepostupoval tzv. skráteným (zjednodušeným) konaním a nevydal skrátené rozhodnutie, rozsudok pre uznanie nároku, ale vecou sa zaoberal „klasickým spôsobom“, vo veci vykonal dokazovanie a na jeho základe vydal meritórne rozhodnutie. Z toho istého dôvodu sú rozhodnutia súdov oboch inštancií nedostatočne odôvodnené, keďže súdy pri svojej argumentácii v dôvodoch rozhodnutia nevzali v úvahu uznanie nárok uplatneného žalobkyňou žalovaným písomným podaním zo dňa 31.07.2017. Odvolací súd pochybenie súdu prvej inštancie nenapravil. Za ďalšie v súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f/ CSP dovolateľka namietala aj nedostatočnú aplikáciu § 295 CSP súdmi pri dokazovaní omeškania žalovaného voči postupcovi po dobu dlhšiu ako 90 kalendárnych dní, a porušenie ustanovenia § 151 ods. 1 CSP vo vzťahu ku skutkovým tvrdeniam žalobkyne nepopretým žalovaným.

12. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integračnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie (I. ÚS 26/94). Porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávného rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

14. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESĽP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva účastníka konania na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

15. K uvedenému/uplatnenému dôvodu prípustnosti dovolania (§ 420 písm. f/ CSP) treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESĽP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý

proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

16. V danom prípade z obsahu spisového materiálu vyplýva, že žalovaný po doručení žaloby vo svojom vyjadrení doručenom súd dňa 31.07.2021 uviedol, že „...si je vedomý, že neplatil a chcel by dlh splácať ...dávať 200,- eur od 25.9.2017 kvôli zmene práce...bude veľmi rád ak to súd schváli...“ (č.l. 80 spisu) V reakcii na vyjadrenie žalovaného žalobkyňa podaním zo dňa 18.08.2017 (č.l. 83 spisu) navrhla okresnému súdu vydanie rozsudku pre uznanie podľa § 282 CSP. Súhlasila s postupným splácaním dlžnej sumy v mesačných splátkach v sume minimálne po 200,- eur mesačne.

17. Podľa § 282 CSP ak žalovaný uzná nárok uplatnený žalobcom alebo časť, rozhodne súd na návrh žalobcu rozsudkom pre jeho uznanie.

18. Rozsudok na základe uznania je procesný inštitút, ktorý bol do procesného práva zaradený na účely zjednodušenia a zrýchlenia civilného sporového konania. Uznáním nároku podľa ust. § 282 CSP sa rozumie procesný úkon žalovaného, t.j. úkon adresovaný súdu, ktorý môže byť urobený v akejkoľvek prípustnej forme a z jeho obsahu jednoznačne vyplýva, že žalovaný žalobný návrh celkom, sčasti alebo v jeho základe uznáva. Nie je pritom rozhodujúce, či a ako je takýto procesný úkon označený a či uznanie nároku je vyjadrené práve týmto slovným spojením. V dôsledku uznávacieho prejavu žalovaného odpadá dôvod, pre ktorý sa konanie začalo (spornosť v otázke existencie uplatneného nároku). Ak žalovaný v priebehu konania žalobcov nárok účinne uzná, súd už ďalej nezisťuje skutkové okolnosti a na ich objasnenie nevykonáva dokazovanie a vychádza z uznania nároku žalovaným. V prípade uznania a vzdania sa nároku strany prejavia hmotnoprávny úkon voči súdu (nie voči sebe navzájom) a súd musí meritórne rozhodnúť. Ak sú splnené podmienky vyplývajúce z ustanovenia § 282 CSP, je teda súd povinný obligatórne rešpektovať procesnú situáciu, ktorá nastala v dôsledku uznávacieho prejavu žalovaného a musí vydať rozsudok na základe uznania nároku. Súd v takomto prípade nemá možnosť zvažovať, či rozsudok na základe uznania nároku vydá alebo nevydá. Uznanie nároku žalovaným je teda procesným úkonom a jeho výslovným prejavom a to v ktoromkoľvek štádiu konania až do právoplatného skončenia veci.

19. Z ďalšieho obsahu spisového materiálu vyplýva, že súd prvej inštancie na žiadosť žalobkyne nereagoval a vo veci rozhodol „klasickým“ rozsudkom. V dôvodoch svojho rozhodnutia svoj postup ale bližšie nezodôvodnil. Voči predmetnému rozsudku okresného súdu žalobkyňa podala odvolanie, vyslovila presvedčenie, že súdy oboch inštancií nesprávne aplikovali ustanovenie § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z.z., k postúpeniu pohľadávky došlo platne a vo veci je tak aktívne vecne legitimovaná. Z obsahu odvolania (viď č.l. 170 až 172 spisu) však nevyplýva, že by vyššie uvedený procesný postup (keď vo veci rozhodol „klasickým“ rozsudkom) súdu prvej inštancie namietala. Odvolací súd za danej situácie, cítiac sa byť viazaný odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP) na vyššie uvedenú skutočnosť pri svojom rozhodovaní neprihliadol. Odvolací súd totiž preskúmava napadnuté rozhodnutie len z dôvodov, ktoré odvolateľ uvádza vo svojom odvolaní. Za obsahové vymedzenie odvolania je vždy zodpovedný odvolateľ. Žalobkyňa až v dovolaní označila za nesprávny procesný postup súdov oboch inštancií (teda aj odvolacieho súdu) „že nevydal skrátené rozhodnutie“, hoci svoj vplyv na konanie a jeho výsledok mohla (a podľa dovolacieho súdu vytýkanú vadu mala) uplatniť už v riadnom opravnom prostriedku. Ak potom žalobkyňa uvedenú námietku zakladajúcu prípustnosť a dôvodnosť dovolania neuplatnila v odvolacom konaní v rámci ochrany svojich práv, nemôže ju dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie prípadne jeho procesný postup v konaní namiesto odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť. Žalobkyňa z hľadiska výsledku konania na súde prvej inštancie vedela, ako súd vec skutkovo a právne posúdil, resp. či sa dopustil v dovolaní ňou prezentovaných procesných pochybení. V tomto smere sú možnosti odvolacieho súdu z hľadiska posudzovania veci po právnej stránke, tak i po skutkovej stránke širšie (viď § 365 ods. 1 CSP), ako tomu je v prípade dovolacieho konania a úlohy dovolacieho súdu v systéme všeobecného súdnictva. Treba zdôrazniť, že v kontradiktórnom sporovom konaní platí zásada, že práva patria bdelym (vigilantibus iura scripta sunt). Dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne,

dispozične, teda obsahovo vecne (obdobne R 73/2019, a ďalšie 7 Cdo 161/2019, 4 Cdo 122/2020, 4 Cdo 40/2019, 8 Cdo 140/2018, 8 Cdo 157/2018).

20. Vo svojom rozhodnutí odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím prvoinštančného súdu, nemožno považovať za neodôvodnený. V prejednávanej veci sa odvolací súd v odôvodnení svojho (dovolaním napadnutého) rozhodnutia v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie pokiaľ išlo o skutkové zistenia (vrátane nepreukázania doručenia výzvy z 09.09.2015 pred zosplatením), vyhodnotenie rozhodujúcich skutočností a právne posúdenie veci, konkrétne v závere o neplatnosti vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru a nedostatku aktívnej legitimácie žalobkyne. Odvolací súd konštatoval správnosť odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, v podstatných bodoch naň odkázal a na doplnenie jeho správnosti uviedol ďalšiu argumentáciu o nutnosti skúmania vecnej legitimácie v konaní (bod 10 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Zároveň sa vysporiadal aj s podstatnými odvolacími námietkami žalobkyne, a síce, že ustanovenie § 92 ods. 8 ZoB upravuje výnimky z bankového tajomstva a nie je podmienkou pre platné postúpenie pohľadávky a že žalovaný ňou uvádzané skutkové tvrdenia „o doručené výzvy pred zosplatením pohľadávky" v priebehu celého sporu nepoprel. Odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol zrozumiteľne a dôkladné vysvetlenie prečo odvolacie námietky žalobkyne (aj namietané porušenie ustanovenia § 151 ods. 1 CSP vo vzťahu ku skutkovým tvrdeniam žalobkyne nepopretým žalovaným) vyhodnotil ako nedôvodné, a to s poukazom na neunesenie dôkazného bremena ohľadom produkovaných tvrdení (viď bod 2 tohto rozhodnutia). Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľa. Napokon najvyšší súd ešte dodáva, že pasivita žalovaného (na existenciu ktorej v dovolaní poukazovala žalobkyňa) v konaní nemôže mať za následok aplikáciou ustanovenia § 151 ods. 1 a 2 CSP povinnosť všeobecného súdu priznať akýkoľvek uplatnený nárok (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 11. júna 2019, sp. zn. I. ÚS 246/2019).

21. Zároveň dovolací súd konštatuje, že hoci žalobkyňa tvrdí, že došlo k porušeniu procesných ustanovení a práva na spravodlivý proces, v skutočnosti z hľadiska obsahového smerujú jej námietky k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci súdmi, resp. uvádza ich na podporu správnosti ňou prezentovaného právneho názoru a tiež nimi namieta nedostatočné zistenie skutkového stavu veci. Tento záver je zrejmý už z toho, ako dovolateľka tieto vady v dovolaní formulovala, keď uvádza, že ak mali súdy pochybnosti o skutočnosti, že žalovaný bol v čase postúpenia pohľadávky v omeškaní viac ako 90 kalendárnych dní, potom mohli vykonať aj bez návrhu žalovaného ďalšie dôkazy (t.j. ak by súdy dospeli k ňou prezentovanému právnemu záveru, bola by táto jej ďalšia argumentácia relevantná z pohľadu výsledku konania v jej prospech). Ďalej v dovolaní označuje rozhodnutia ako „zdanlivo ochraňujúce spotrebiteľa" s následkom vyvolania právnej neistoty účastníkov sporu ohľadom prijatia dobrovoľného plnenia zo strany spotrebiteľa - žalovaného, čo bolo podľa jej názoru vyústením nedostatočne zisteného skutkového stavu veci. K tomu dovolací súd uvádza, že nesprávne právne posúdenie veci súdom vadu zmätočnosti nezakladá (R 24/2017), tento záver podporujú viaceré ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu (1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 4 Cdo 47/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 76/2018). Rovnako v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu ani nedostatočné zistenie skutkového (skutočného) stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu, vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017).

22. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom jej znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Dovolanie žalobkyne, ktorá namietala vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP preto odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

23. Ako ďalší dovolací dôvod žalobkyňa uviedla ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c/ CSP v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo

rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Táto otázka má byť vymedzená tak, aby odpoveď na ňu priniesla vyriešenie právneho problému, a zároveň aby jej právne posúdenie odvolacím súdom prinieslo všeobecné riešenie tej istej typovej právnej situácie.

24. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

25. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

26. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (sp. zn. 4 Cdo 64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

27. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením dovolacieho dôvodu a právnou otázkou, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorým prípad prípustnosti riešenia (§ 421) táto otázka spadá. Takéto riešenie významovo nespadá pod vymedzenie dovolacieho dôvodu (§ 432 ods. 2 CSP).

28. Žalobkyňa namietajúca nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP na preukázanie svojho tvrdenia označila rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Obdo 92/2018 a sp. zn. 7 Cdo 26/2017.

29. Dovolateľka za otázku relevantnú z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP označila - určenie momentu začatia plynutia lehoty 90 kalendárnych dní omeškania dlžníka, na ktorú je v zmysle ustanovenia § 92 ods. 8 ZoB viazané platné postúpenie pohľadávky banky na inú osobu. Odvolací súd podľa jej názoru dospel k nesprávne právne záveru, že lehota 90 kalendárnych dní omeškania dlžníka s plnením čo i len časti peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky v zmysle ustanovenia § 92 ods. 8 ZoB začína plynúť až po doručení písomnej výzvy banky klientovi, ktorou otázkou sa už iné senáty najvyššieho súdu v rozhodovacej praxi zaoberali.

30. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľka v danom prípade zákonu zodpovedajúcim spôsobom vymedzila právnu otázku, riešenie ktorej podľa jej názoru je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu rozdielne a zároveň označila rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré o danej právnej otázke mali zaujať rozdielne právne závery.

31. Dovolateľka poukázala na rozdielne riešenie vymedzenej právnej otázky v uznesení najvyššieho súdu z 20. novembra 2019 sp. zn. 1 Obdo 92/2018 a v rozsudku najvyššieho súdu z 28. marca 2018 sp. zn. 7 Cdo 26/2017.

31.1. Senát 1Ob dovolacieho súdu uznesením sp. zn. 1 Obdo 92/2018 odmietol dovolanie žalobkyne ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. f/ CSP, pretože nebolo odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi. Predmetom konania bolo posúdenie právnych otázok 1/ či ustanovenie § 92 ods. 8 ZoB je kogentným ustanovením, ktorého aplikáciu nie je možné vylúčiť dohodou zmluvných strán a 2/ či je právnym dôsledkom porušenia podmienok ustanovenia § 92 ods. 8 ZoB pri postúpení pohľadávky neplatnosť právneho úkonu v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Dovolací súd k nastoleným právnym otázkam nezaujal relevantný výklad, pretože v prípade prvej otázky odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie na jej riešení a v prípade druhej išlo o takú právnu otázku, ktorá už bola dovolacím súdom riešená a to rozsudkom najvyššieho súdu z 28. marca 2018 sp. zn. 7 Cdo 26/2017 a tiež rozsudkom z 24. apríla 2018 sp. zn. 1 Cdo 147/2017 (R 60/2018). V odôvodnení rozhodnutia dovolací súd konštatoval, že platné postúpenie bankovej pohľadávky na iný subjekt musí v zmysle § 92 ods. 8 ZoB splniť podmienku a/ písomnej výzvy klientovi, aby dlh zaplatil, a b/ ak je napriek písomnej výzve klient v omeškaní viac ako 90 kalendárnych dní čo i len s časťou dlhu, môže banka postúpiť pohľadávku uplynutím uvedených 90 dní. Postúpenie pohľadávky banky v rozpore s uvedenými zákonnými podmienkami je absolútne neplatným právnym úkonom.

31.2. Senát 7 C dovolacieho súdu v rozsudku z 28. marca 2018 sp. zn. 7 Cdo 26/2017 v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že rozborom ustanovenia § 92 ods. 8 bankového zákona, treba dospieť k tomu, že celkom jednoznačne definuje podmienky, za akých možno, resp. nemožno postúpiť pohľadávku patriacu banke buď inej banke alebo aj subjektu, ktorý nie je bankou. Prvá veta ustanovenia definuje dve takéto podmienky, z ktorých prvou je písomná výzva banky uvažujúcej o postúpení riadne nespĺcanej úverovej pohľadávky klientovi, aby pohľadávku splnil a druhou nepretržité viac než 90 dní trvajúce omeškanie klienta so splnením čo i len časti jeho peňažného záväzku zodpovedajúceho pohľadávke banky. Druhá veta potom obsahuje úpravu situácie, v ktorej (napriek splneniu podmienok postúpenia) banka uplatniť právo pohľadávku postúpiť nebude môcť a to vtedy, ak klient ešte pred postúpením (tu rozumej v čase medzi splnením oboch podmienok podľa prvej vety § 92 ods. 8 bankového zákona a samotným pristúpením k uzavretiu postupovacej zmluvy) svoj omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva splní; okrem nej ale tiež prípad, v ktorom práve zmienené obmedzenie banky existovať nebude - vtedy, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo i len časti toho istého peňažného záväzku zákonom trval kvalifikovaný čas presahujúci jeden rok. Právny záver, ktorý dovolateľka najvyššiemu súdu v tomto rozhodnutí pripisuje - že omeškanie dlžníka s plnením čo i len časti peňažného záväzku voči banke je druhou podmienkou ustanovenia § 92 ods. 8 ZoB, nezávislou na výzve banky, t.j. že omeškanie dlžníka nastáva okamihom, kedy dlžník prestal plniť svoj záväzok voči banke spôsobom, na ktorom sa s bankou dohodol; však z tohto rozhodnutia nevyplýva.

31.3. Právna otázka výkladu ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách bola judikovaná rozsudkom z 24. apríla 2018 sp. zn. 1 Cdo 147/2017, ktorý bol publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 60/2018 s právnou vetou v znení: „Ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách neupravuje len ochranu bankového tajomstva, ale tiež práv klienta v súvislosti s postúpením pohľadávky. Postúpenie pohľadávky banky, ku ktorému došlo v rozpore s týmto ustanovením, je neplatný právny úkon.“ Toto judikované rozhodnutie priamo neriešilo otázku momentu začatia plynutia lehoty 90 kalendárnych dní omeškania dlžníka v zmysle ustanovenia § 92 ods. 8 ZoB, definovalo iba podmienky pre platné postúpenie pohľadávky banky, a to preukázateľné zaslanie písomnej výzvy banky dlžníkovi (v omeškaní) a dlžníkovu následné nepretržité omeškanie dlhšie ako 90 dní. Toto sú zákonné špeciálne podmienky, ktoré musia byť splnené v prípade postúpenia čo i len časti pohľadávky banky na tretiu (nebankovú) osobu, nakoľko zákon o bankách je špeciálnym predpisom vo vzťahu k Občianskemu zákonníku. Závery tohto rozsudku boli podkladom pre rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 1 Obdo 92/2018, ktoré naň priamo odkazovalo.

31.4. V oboch rozhodnutiach najvyššieho súdu, na ktoré dovolateľka poukazuje ako na rozdielne, ako aj v ďalších nasledujúcich rozhodnutiach vychádzajúcich z judikátu R 60/2018 (napr. 5 Cdo 36/2020, 4 Cdo 162/2020), dovolací súd zhodne konštatoval, že jednou z podmienok platného postúpenia pohľadávky banky na iný subjekt v zmysle ustanovenia § 92 ods. 8 ZoB je okrem písomnej výzvy banky

aj omeškanie klienta trvajúce nepretržite viac ako 90 kalendárnych dní čo i len s časťou dlhu, pričom tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne, inak je postúpenie pohľadávky postihnuté absolútnou neplatnosťou právneho úkonu v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor so zákonom. K momentu relevantnému z hľadiska začiatku omeškania dlžníka, tak ako to naznačuje dovolateľka, sa výslovne dovolací súd nevyjadril. Skutočnosť, že si dovolateľka sama vyložila rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 7 Cdo 26/2017 spôsobom, ktorý nemá podklad v jeho obsahu a záveroch, nemôže byť relevantné z pohľadu prípustnosti dovolania v zmysle § 241 ods. 1 písm. c/ CSP, ostáva tak len v rovine jej vlastného právneho názoru.

32. Vzhľadom k vyššie uvedenému je zrejmé, že dovolateľkou označené rozhodnutia nie sú v žiadnom prípade vo vzájomnom rozpore, naopak vzájomne na seba nadväzujú a dopĺňajú sa. Dovolací súd preto uzatvára, že v dovolaní nastolená právna otázka nie je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (viď tiež rozhodnutie najvyššieho súdu z 22.februára 2022, sp. zn. 9 Cdo 79/2021).

33. Keďže dovolateľka na podporu svojich tvrdení odkázala aj na viaceré rozhodnutia krajských súdov Slovenskej republiky, dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že z hľadiska znenia ustanovenia § 421 ods. 1 CSP je rozdielne rozhodovanie relevantné, ak ide o „ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu“. Za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia alebo stanoviská najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, ale tiež opakovane vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu nespochybnili názory obsiahnuté v rozhodnutí dosiaľ nepublikovanom (porovnaj napr. sp. zn. 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 129/2017, 8 Cdo 33/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986" (R 71/2018). V zmysle vyššie uvedeného do rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nepatria rozhodnutia krajských súdov Slovenskej republiky (3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 165/2018, 6 Cdo 79/2017). Pokiaľ je riešenie rozhodujúcej právnej otázky rozdielne rozhodované týmito súdmi, nemôže ísť o rozdielne rozhodovanie relevantné v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Preto odkaz žalobkyne na rozhodnutia krajských súdov nemá právnu relevanciu pre uplatnenie dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP.

34. So zreteľom na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP prípustné a preto ho odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

35. Žalovaný bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 255 ods. 1 CSP), trovy dovolacieho konania mu však najvyšší súd nepriznal, nakoľko mu žiadne preukázateľné nevznikli (viď R 72/2018).

36. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.